

BASIN DUYURUSU

1. Bundan önceki basın duyurularımızda da ifade edildiği üzere, Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadelede temel politika aracı kısa vadeli faiz oranlarıdır. Merkez Bankası kısa vadeli faiz oranlarını sadece enflasyonu düşürme hedefi doğrultusunda kullanmaktadır.

2. Merkez Bankası'ndan aynı doğrultuda sürekli olarak yapılan açıklamalara karşın, faiz oranlarının başka amaçlar doğrultusunda da değiştirilmesi gerektiğine ilişkin görüşler kimi çevrelerce zaman zaman gündeme getirilmektedir. Oysa, Merkez Bankası faiz politikasını enflasyon dışındaki değişkenlere bakarak saptamamaktadır ve Yasası gereği saptamayacaktır. Farklı bir ifadeyle, dış ticaret dengesi, bankacılık sisteminde ve şirketler kesiminde oluşabilecek pozisyon açıkları, reel faizler ya da kurların düzeyi faiz politikamızı saptarken dikkate alınan temel büyüklükler değildir. Şüphesiz, enflasyon öngörülerimize dayanılarak yapılan faiz değişiklikleri bu ve benzeri değişkenleri etkilemektedir.

3. Uygulanmakta olan programın temel amaçlarından biri de mali sistemin gelişmiş ülkelerde olduğu gibi sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasıdır. Bugüne kadar bu amaç çerçevesinde yapılan uygulamalarda önemli başarılar elde edilmiştir. Şüphesiz, mali sistemini giderek güçlendiren ekonomilerde, diğer ekonomik değişkenlerde olduğu gibi, kurlarda da aşırı dalgalanma olasılığı azalmaktadır. Bu temel saptamadan yola çıkarak ve geçmişte yaşanan tecrübelerin ışığında, Merkez Bankası, diğer risklerin yanısıra döviz açık ya da fazla pozisyonu taşınmasının getirdiği risklere dikkat çekmektedir. Merkez Bankası tarafından kur riskine yönelik olarak yapılan uyarıların, kurların mevcut düzeyine yönelik bir rahatsızlığın ifadesi olarak yorumlanmaması gerekir.

4. Nitekim Merkez Bankası dalgalı kur rejiminin sağlıklı işleminin sağlanabilmesi bakımından, 2001 ve 2002 yılı içinde Yasasıyla kendisine verilen görev ve yetkiler çerçevesinde döviz piyasasını dikkatle izlemiş ve lüzumlu gördüğü durumlarda gereken tedbirleri ivedilikle almıştır. Önümüzdeki dönemde de döviz piyasası yakından takip edilmeye devam edilecektir. Bu amaç doğrultusunda "Döviz, Efektif ve Vadeli Döviz İşlemleri Takip Sistemi" hazırlanmış olup, 1 Mayıs 2002 tarihinden başlamak üzere Türkiye'de kurulmuş veya şube açmak suretiyle Türkiye'de faaliyet gösteren bankalar ve özel finans kurumlarınca gerçekleştirilen Türk Lirası karşılığı döviz ve efektif alım-satım işlemlerinin hacmi günlük bazda detaylı olarak izlenecektir. Ayrıca, döviz açık pozisyonuna

ilişkin gerekli denetimler Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na yerine getirilmekte ve karşılaşılabilecek risklere ilişkin önlemler alınmaktadır.

5. Diğer yandan, yüksek reel faizlerin döviz açık pozisyonunu teşvik ettiği, bu nedenle Merkez Bankası faizlerinin düşürülmesi gerektiğine ilişkin görüşler ileri sürülebilmektedir. Yüksek reel faizler, geçmişte yaşanan krizler ve uzun süreli yüksek ve dalgalı enflasyondan kaynaklanan risklerin bir sonucudur. Reel faizler ancak ve ancak yapısal reformların kesintisiz yerine getirilmesi, mali disiplinin korunması, enflasyonun kontrol altına alınması ve Hazine borçlanmasının sürdürülebilirliğinin devamı ile kalıcı olarak daha düşük düzeylere inecektir.

6. Yasa ile konulan fiyat istikrarı temel amacı dışında kalan amaçlar için faiz değişikliklerine gidilmesi, ekonomik birimlere Merkez Bankası'nın amaçları hakkında karışık sinyaller verilmesi anlamına gelecek, risk primini ve dolayısıyla reel faizleri yükseltecek yanlış bir uygulama olacaktır. Merkez Bankası'nın ve uygulanan programın böyle bir yanlışlığa düşme lüksü yoktur. Bu noktanın herkes tarafından çok iyi anlaşılmasında büyük yarar vardır.

7. Öte yandan, Merkez Bankası'nın gelecek dönem enflasyonuna ilişkin iyimserliği devam etmektedir. Yapısal reformların kesintisiz sürdürülmesi ve enflasyonu etkileyen temel değişkenlerdeki gelişmeler bu iyimserliğin temel nedenleridir.

8. Bu temel değişkenlerden girdi maliyetlerindeki gelişmeler olumludur. Kasım 2001 – Mart 2002 döneminde aylık ortalamalara göre, Türk Lirası karşısında ABD doları yüzde 15,2, Euro ise yüzde 18,2 oranında değer kaybetmiş, girdi maliyetleri üzerinde önemli etkisi olan kamu fiyatları sadece yüzde 8,4 oranında artmıştır. Diğer yandan, güncel veriler bulunmamakla birlikte, 2001 yılı son üç ayı imalat sanayi saat başı işçilik ücretleri sadece yüzde 6,5 düzeyinde artmış ve dönem enflasyonunun altında kalmıştır. Ücret artışlarının yılın ilk üç ayında da sınırlı artış gösterdiği tahmin edilmektedir. Bu veriler ışığında, girdi maliyetlerinin önemli bir enflasyonist baskı yaratmadığı, özellikle kurlardaki gerilemenin gecikmeli etkilerinin önümüzdeki dönem enflasyonuna da olumlu yansımalarının devam edeceği düşünülmektedir.

9. Enflasyon bekleyişlerindeki iyileşme devam etmektedir. Nisan ayı ikinci döneminde gerçekleştirilen Merkez Bankası Beklenti Anketi'ne göre yıl sonu tüketici fiyatları enflasyonu beklentisi, Mart ayı ikinci dönemindeki yüzde 43,6 seviyesinden yüzde 37,0'a gerilerken, gelecek 12 aylık dönemdeki enflasyon beklentisi ise yüzde 39,6'dan yüzde 35,0'a düşmüştür. Mart ayında gerçekleştirilen İktisadi Yönelim Anketi'ne göre ise, yıl sonu toptan

eşya fiyatları enflasyonu beklentisi Şubat ayındaki yüzde 56,3 seviyesinden yüzde 52,8'e, gelecek 12 aylık dönemdeki enflasyon beklentisi de yüzde 54,3'ten yüzde 50,0'a gerilemiştir.

10. Diğer yandan, son dönemde, gerek talep gerekse arz tarafından olumlu işaretler alınmaktadır. Sanayi üretim endeksi ve kapasite kullanım oranları yükseliş eğilimini devam ettirmektedir. Mart ayı özel sektör imalat sanayi kapasite kullanım oranlarının Kasım 2000 krizinden bu yana ilk defa yüzde 70 düzeyinin üzerine çıkarak yüzde 71,3 olarak gerçekleşmesi ve Mart ayındaki ithalattan alınan katma değer vergisindeki sıçrama, üretimdeki canlanmaya ilişkin işaretler olarak algılanmaktadır. Üretimdeki artış işaretlerine paralel olarak, çeşitli firmaların açıklamaları talepte de canlanma işaretlerinin mevcut olduğu izlenimi vermektedir. Ancak, talepteki artışın şimdilik belirgin bir enflasyonist baskı yaratmayacağı düşünülmektedir.

11. Bu noktada daha önceki duyurularımızda yapılan uyarının tekrar edilmesinde fayda bulunmaktadır. Enflasyonla mücadelenin üretim kaybına neden olmaksızın yürütülebilmesinin, yapısal reformların kesintisiz sürdürülmesi yanında, kamu ve özel kesimin enflasyon hedefi ile uyumlu fiyat ve gelirler politikaları izlemeleri ile mümkün olabileceği gözden kaçırılmamalıdır. Bu çerçevede, özel kesimin talepte meydana gelebilecek artışları, kısa dönemli bir bakış açısı ile, kar marjlarını artırma fırsatı olarak görmemesi, ücret ve fiyat politikalarını enflasyon hedefi çerçevesinde belirlemesi önem kazanmaktadır. Bu husus, gelecek dönemdeki faiz oranlarının belirlenmesinde Merkez Bankası'nın enflasyonu belirleyen temel değişkenlerdeki gelişmeler ve enflasyon beklentileri yanında kamu ve özel kesimin fiyatlandırma davranışlarını da dikkate alacağı gerçeği çerçevesinde değerlendirilmelidir.

12. Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında, Bankamız bünyesindeki Bankalararası Para Piyasası ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Repo – Ters Repo Pazarı'nda uygulamakta olduğumuz kısa vadeli faiz oranlarının 30 Nisan 2002 tarihinden itibaren aşağıdaki gibi düşürülmesine karar verilmiştir:

- a) Gecelik Faiz Oranları:** Borçlanma faiz oranımız yüzde 51'den yüzde 48'e düşürülürken, borç verme faiz oranımız yüzde 58'den yüzde 55'e düşürülmüştür.
- b) Diğer Vadeler:** 1 haftalık borçlanma faiz oranımız yüzde 52'den yüzde 49'a düşürülmüştür.

Kamuoyunun bilgisine sunulur.